

Slides: ¹
kortlink.dk/mrsh

SCENARIEDIDAKTIK

Et eksemplarisk greb – og et **didaktisk fagsprog** – til engagement og motivation i projektorienteret undervisning

HVEM ER JEG?

- Lektor i literacy research på DPU
 - National forskningsleder på PIRLS
 - Scenariedidaktiker
 - Lærerkompetenceudvikling
 - It- og teknologiforståelse
 - Læsning
 - Læremidler
- Læremiddelsforfatter og –konsulent

- Lærer
- Seminarieadjunkt/lektor
- Forlagsredaktør

DAGSORDEN

1. Hvad er faglighed?
 2. Hvad er scenariedidaktik?
 3. Didaktiske fifs
- Svaret på 1 er begrundelsen for 2
 - *Et eksemplarisk greb – og et **didaktisk fagsprog** – til engagement og motivation i projektbaseret undervisning*

HVAD ER FAGLIGHED I VIRKELIGHEDEN?

- Vend 2 og 2
- Hvad er min faglighed – og hvor har jeg den (egentlig) fra?

Bondemand Lars har 60 ben i sin stald.
Halvdelen af dem er høns. Hvor mange køer
har han?

MIT PH.D.-PROJEKT

- Lones 7.klasse repeterer grammatiklektier. Lone slår ned på tilfældige elever.
- Lone: "Hvilken ordklasse er det?"
- Elev: ""Tit" er med bølge under"
- Lone: "Også kaldet ad...?"
- Elev: "Adverbitum?"

Afgangsprøve i matematik, 2021

Lav en brøk, der er halvt så stor som $\frac{4}{7}$

HVAD ER FAGLIGHED?

- Vend ved bordet: Var det faglighed?

BEGREBET FAGLIGHED

- Fælles Mål
 - Viden
 - Færdigheder

BEGREBET FAGLIGHED

- Fælles Mål
 - Viden: **AT VIDE**
 - Færdigheder

BEGREBET FAGLIGHED

- Fælles Mål
 - Viden: **AT VIDE**
 - Færdigheder : **AT KUNNE**

BEGREBET FAGLIGHED

- Aristoteles
 - **Episteme**: AT VIDE
 - **Techne**: AT KUNNE
 - **Phronesis**: AT BEDØMME
- Fælles Mål
 - Viden: **AT VIDE**
 - Færdigheder : **AT KUNNE**

DØMMEKRAFT

KONTEKST

BEGREBET FAGLIGHED

- Hetmar (2013): Faglighed er en identitet, man gør inden for bestemte domæner i direkte eller indirekte interaktion med andre på k... er, så man bliver genkendt som medlem af domænet...
- "... doing being some identity" (Gee, 2000)
- *Epistemic frames*: "Collective ways of knowing, of deciding what counts as knowing, and of adding to the collective body of knowledge and understanding" (Shaffer, 2006, p. 12)
- Værdier og etik: "... different communities of practice ... have ... different ways of knowing, of deciding what counts as knowing, and of adding to the collective body of knowledge and understanding" (Shaffer, 2004, p. 1404).

**FAGLIGHED ER NOGET, MAN GØR
 MED ETISK BEVIDSTHED
 I KONTEKST!!!**

FEM DIMENSIONER AF FAGLIGHED

- **Viden, procedurer, opgaver og artefakter**
Et sprog til at tale om verden og opgaver (fakta), opgaver der skal løses (procedurer), samt ting, redskaber og artefakter.
- **En systematisk tilgang til verden**
En måde at stille spørgsmål, tilgå og løse opgaver.
- **En social konstellation**
En selvforståelse (rolle) og en placering i relationer (position), samt en måde at kommunikere på (kommunikationsforløb) og sammenhængende forløb på (storylines).
- **En interesse**
En måde at opfatte noget som særlige typer af opgaver (interesser) og forkert (værdier), et fokus på løsning af opgaver (motiver).
- **Et perspektiv**
En måde at opfatte hvad verden er og hvordan den kan forstås, tales om og tilgås på (epistemologi)".

Begreber

Metoder

Social konstellation

Interesse

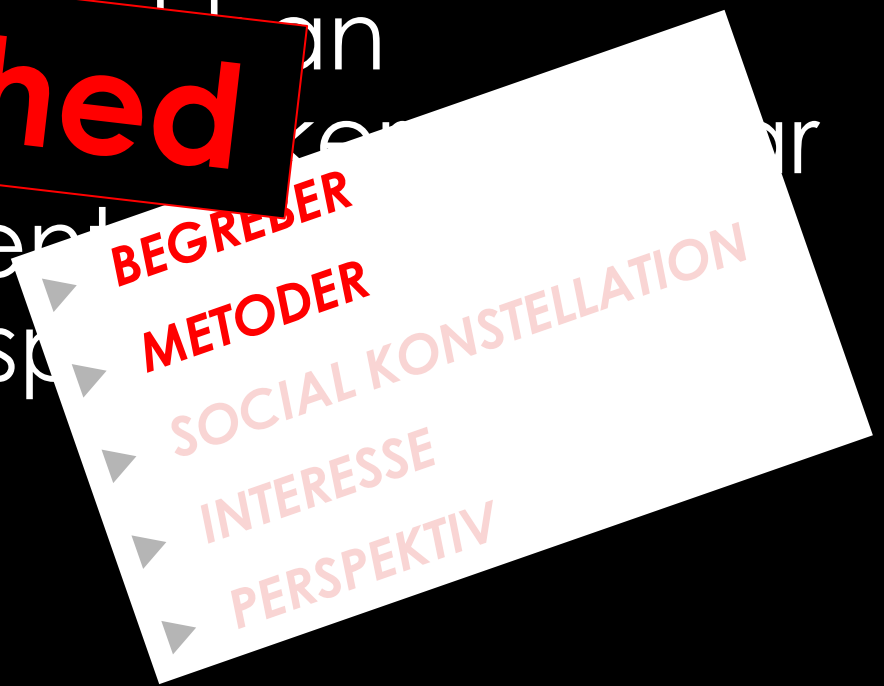
Perspektiv

FEM DIMENSIONER AF FAGLIGHED

- En læge, som har viden om medicin og kender til, hvordan man giver den, men som ikke har interesse i at gøre patienten bedre, er en **Pseudofaglighed** og dermed mangler perspektiv og er en **DÅRLIG LÆGE!**

Pseudofaglighed

Undervisning

Hvor de får mulighed for at
bringe **begreber, metoder, den**
socialle konstellation, interesser
og **perspektiver** i spil.

sammen
viden.

BONDEMAND LARS

- PSEUDOFAGLIGHED
- **Ingen** bondemand tænker eller handler sådan

Bondemand Lars har 60 ben i sin stald.
Halvdelen af dem er høns. Hvor mange køer
har han?

SCENARIEDIDAKTIK

Meningsfuld og tidssvarende undervisning

HVAD ER LÆRING? & HVORDAN LÆRER VI BEDST?

Vend ved bordet:

- Hvordan har du lært din faglighed?

ÆLDRE OG MODERNE SOCIALKONSTRUKTIVISTISKE LÆRINGSTEORIER

- Der er meget bredt forskningsmæssigt belæg for, at den bedste måde at lære på er ved i en **social sammenhæng** at **forholde sig til et problem** i et **meningsfyldt scenarie** (et forestillings- og handlingsforløb med flere mulige udfald) (Bundsgaard, Misfeldt & Hetmar, 2011, 2012; Fougst, 2015, 2017; Blumenfeld, Kempner, Krajcik & Blumenfeld, 2006; Shaffer, 2006; Bundsgaard, 2005; Dewey, 1906)
- **Det faglige skal anvendes.** Fx ved at udarbejde en reklame for egen skole, at fremstille boganmeldelser til gavn for andre, søge jobs, udarbejde rejsebeskrivelser, fremstille bræt- eller computerspil, lave cirkus osv.
- **SAMARBEJDE** med nogle, der er gode til noget andet end mig

SCENARIEDIDAKTIK

- **Scenariedidaktik** er anvisning på at planlægge, gennemføre og evaluere "Scenariebaseret undervisning [som] er undervisning, hvor eleverne sammen simulerer – evt. i roller - en meningsfuld situation med et reelt produktionsmål" (Bundsgaard, Misfeldt og Thomsen, 2012, p. 30)
- "Produkt" = fysisk, psykisk eller socialt produkt **MOD NOGET** til **NOGEN** for **NOGET**
- Faglighed skal være i centrum (referenceperspektiv): **Produktion**
- Produkt og situation skal fremstille noget (læring er deltagelse) til nogen
- Med scenarier verden uden for skolen: Viden- og praksisformer fra domæner uden for skolen (Hanghøj et al., 2017)
- **MOD NOGET TIL NOGEN FOR NOGET**

FUNDERET I VERDEN UDEN FOR SKOLEN

SCENARIEDIDAKTIK

- Faglige mål i kontekst
 - Så eleverne forstår, *hvorfor* de skal lære
- Udvikle faglige kompetencer i helheder, der gør de eleverne i stand til at håndtere komplekse situationer
 - Virkeligheden er kompleks

PSEUDOFAGLIGHED

- Meretes 8. klasse arbejder med overgangen fra romantik til realisme og har læst novellen *Havfruen* af Henrik Pontoppidan.
- Merete : "Hvorfor vil du ikke komme ombord?"
- Eleverne : "Gæst, hvad læreren tænker"
- Merete : "Jeg skal se flere hænder..."

LYSET PÅ SKOLESTIEN

- Elevrådets ønske om lys på en cykelsti i kommunen
- Gentagne forsøg på kontakter til kommunalbestyrelsen
- Producerede en avis herom – 500 eksemplarer
- 3 mdr. senere var der lys

SPILLET OM MAGTEN

- Politikere
 - Spindoktorer
 - Journalister mv.
-
- 3. kl.
 - Valgplakater - DF
 - DGF

BØRNENES EGEN ULANDSKALENDER

Etiopien | Website med elevprod. x +

2020.u-landskalender.dk/laerere/materialet/website-med-elevproduktioner/

2020 BØRNENES U-LANDSKALENDER

Gå til 2019: Trækfuglen ▶

- Forside
- Materialet**
- Elevbogen
- Website med elevproduktioner
- Årets film
- Opgaver og forløb
- Værktøj til læreren
- Bestil**
- Inspirationskursus
- Gratis skolebesøg
- Bestil materialet
- Bestil nyhedsbrev
- Info**

Web: Eleverne går på opdagelse – og kan også lave fotohistorier eller en virtuel lågekalendar

Undervisningsmaterialet omfatter stærk IT-læring, der er skræddersyet, så det både er fagligt, nemt og engagerende. Hele tiden har eleverne alt, hvad de skal bruge, lige for hånden.

Der er dels et opdagelses-univers, hvor eleverne selv undersøger Etiopien. Dels er der to gratis web-værktøjer med Uni-Login, hvor de laver flotte, digitale produktioner og arbejder med Det 21. århundredes kompetencer.

E-Mail Del på facebook Print

Opdag Etiopien

På denne del af hjemmesiden kan eleverne frit gå på opdagelse. Her får de bred baggrund om landet og om dagliglivet for børnene der. De kan også bruge tiden som research til opgaverne.

Bestil klassesæt nu

Trykt klassesæt 249 kr

- 30 elevbøger
- 2 lærervejledninger
- Adgang til app og web

DILEMMASPILLET 9. APRIL

DILEMMASPILLET 9. april 1940

- Start spillet
- Galleri
- Om spillet
- Holdet bag

**VELKOMMEN TIL
DILEMMASPILLET 9. APRIL**

Anden Verdenskrig er brudt ud i 1939, og Danmark har erklæret sig neutral. Men nu er der frygt for, at Tyskland måske vil angribe. I spillet indtager du rollen som statsminister Stauning 8. april om aftenen, og du skal nu vælge, hvad Danmark skal stille op. Undervejs kan du dog spørge dine rådgivere til hjælp, som fx udenrigsminister Peter Munch.

Dilemmaspelet 9. april tager udgangspunkt i Danmarks situation umiddelbart før den tyske besættelse 9. april 1940 og lader dig bestemme, hvad der nu skal ske. Resultatet af dine valg er historikernes bedste bud på, hvad der ville være sket – hvis nu ...

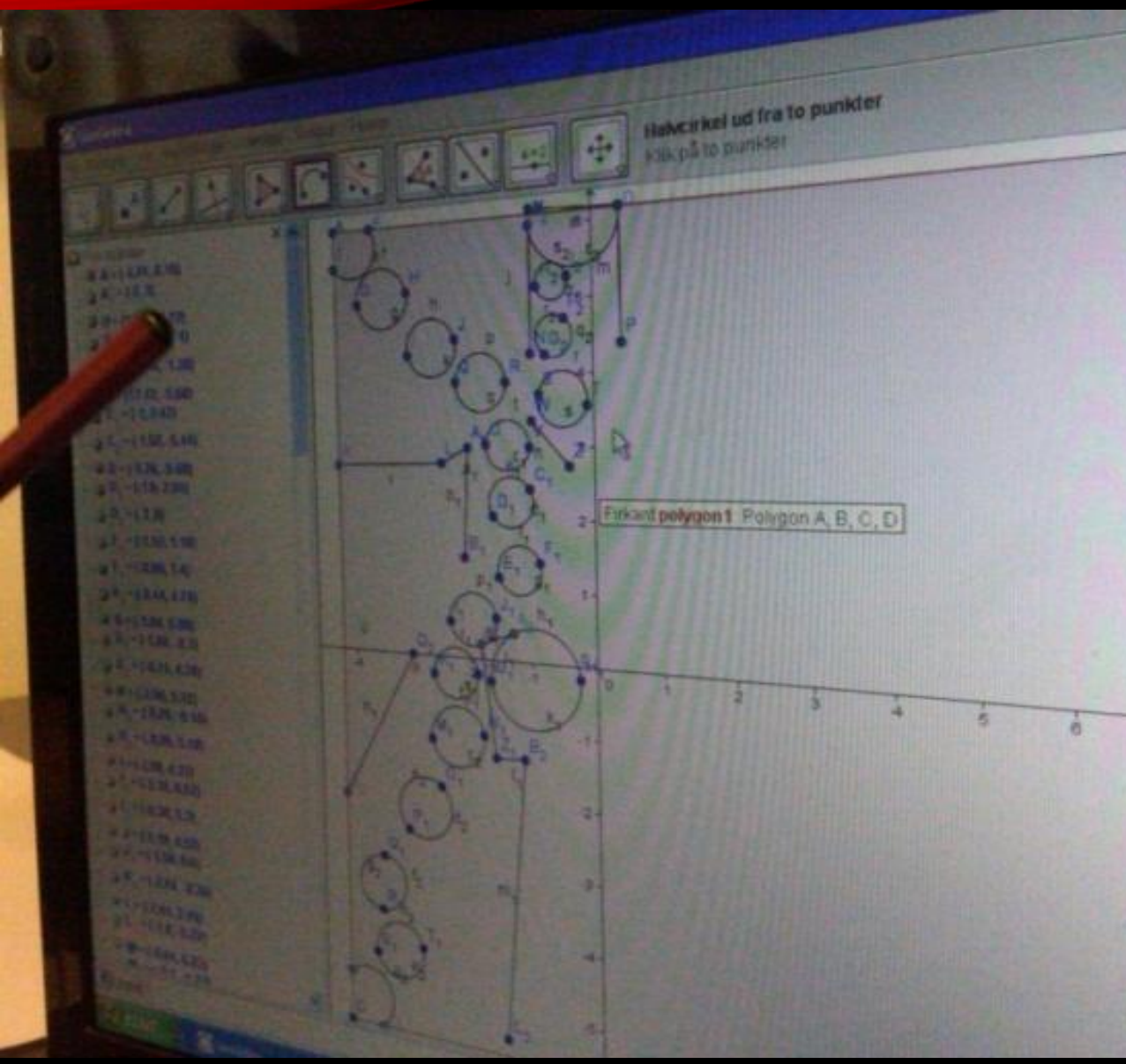
START SPILLET

HENVENDELSE OM DENNE SIDES INDHOLD: [DANMARKSHISTORIEN@CAS.AU.DK](mailto:danmarkshistorien@cas.au.dk)
REVIDERET 11.07.2014

Institut for Kultur og Samfund
Historisk Afdeling
Aarhus Universitet

Jens Chr. Skous Vej 5
8000 Aarhus C

danmarkshistorien@cas.au.dk

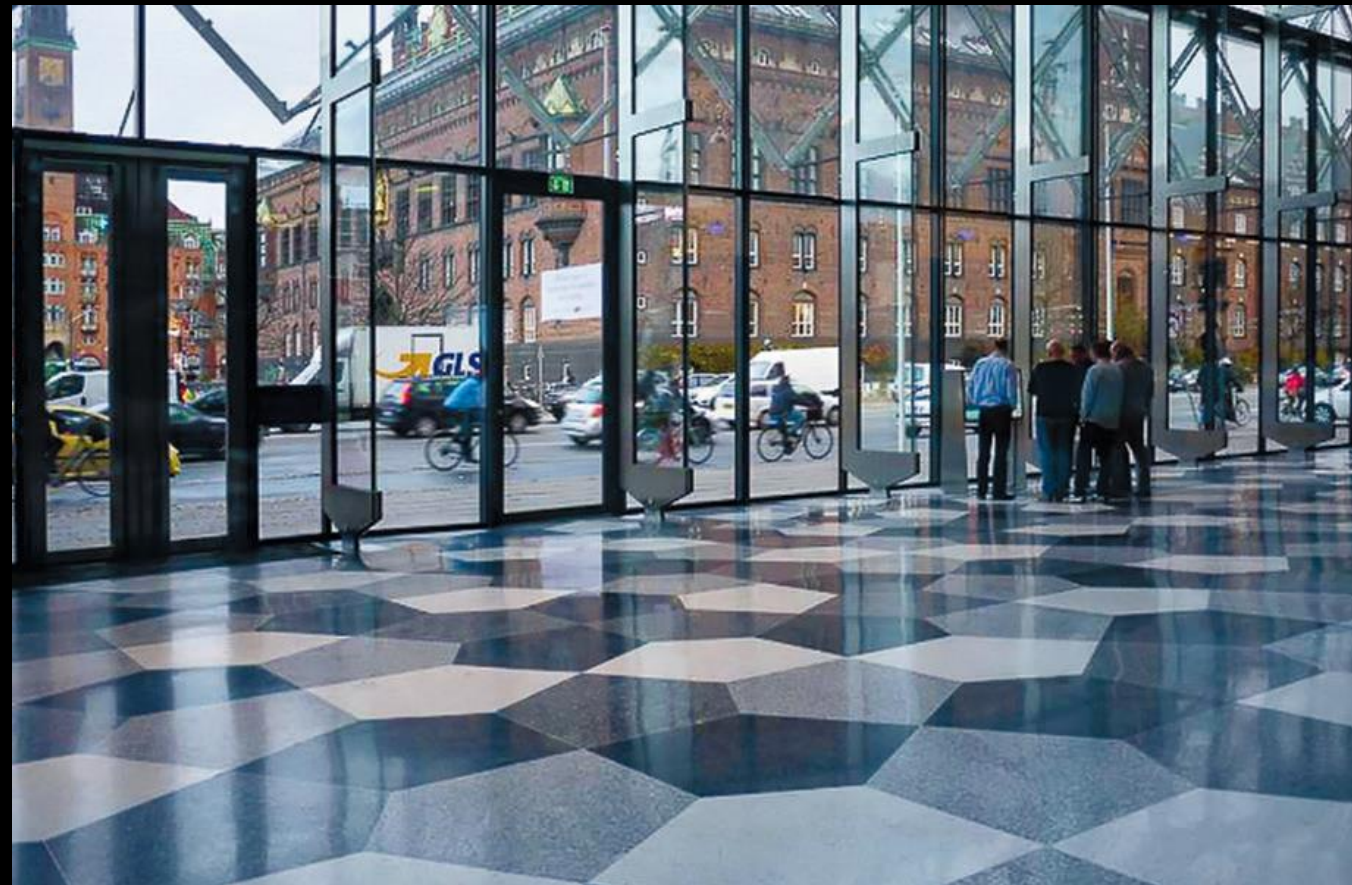

SP SPIL

SP spil går ud på at spiller nr 1 slår med en terning. Man har 3 slag man må rykke på det tætteste fald osv med de andre og for at man kan rykke ud skal man slå en 4. Når man prøver et felt med et gange stykke skal man regne det ud, hvis man regner det rigtigt ud må man rykke lige det sted hen vil hen, men ikke i mål. Hvis man er tæt på mål skal man slå en 5 før man kan komme i mål.

MATEMATIKCASEN: NYT GULV PÅ BYTORVET

- Byrådet
- Forskønnelse af forhallen
- Cairo-flisen

SCENARIEDIDAKTIK - SEMANTISK

- Sammensat substantiv
- **Scenarie**didaktik

SCENARIEDIDAKTIK

- *Renæssancens commedia dell'arte*-teater
 - Teaterstykker baseret på løse skitser af det dramatiske forløb, og som skuespillernes så improviserede inden for.
- Et scenarie = en løs skitse for et handlingsforløb, som kan gå i mange retninger.
- Et scenarie = et forestillings- og mulighedsrum
- Forestillingsevnen: 'Dramatic rehearsals': Mulige udfald (Dewey 1916; 1922)
 - *Det regner...*
 - *Jeg skal til Skolen på Grundtvigsvej*
- Et scenarie = **UDEN FACIT**

SCENARIEDIDAKTIK

- Et scenarie = et komplekst problem
- Et komplekst problem = kan løses på mange måder
- Et komplekst problem = **UDEN FACIT**

- En andengradsligning = simpelt problem
- Har et facit

SCENARIEDIDAKTIK

- "Wicked problems" (Rittel, 1972)
- 'Onde problemer'
- Uden facit
- Ved ikke, hvornår det er løst
- Løsning på ét problem medfører nye (fx kloakker, plov, Corona...)
- **Dilemmaer**

SCENARIEDIDAKTIK

- Muligheder, dilemmaer eller wicked problems
- Et scenarie = **UDEN FACIT**
- **UFORUDSIGELIGHED**

SCENARIEDIDAKTIK

- Didaktikkens tre grundspørgsmål (den brede betydning)
- Hvad skal jeg undervise i - INDHOLD
- Hvordan skal jeg gøre det - METODER
- Hvorfor? - BEGRUNDELSER

SCENARIEDIDAKTIK

- **INDHOLD:** Undervisning, der tager udgangspunkt i scenarier med wicked problems
- **METODE:** Gennem faseopdelte processer, der munder ud i et produkt **til nogen for noget**
- Hvor eleverne kan handle
- **BEGRUNDELSER:** Fordi der er et markant læringsteoretisk belæg bag
 - *Der er bredt forskningsmæssigt belæg i både ældre og moderne læringsteorier for, at den bedste måde at lære på er projektorienteret undervisning, hvor man **forholder sig til et meningsfyldt problem** i en **meningsfuld, social situation**, fordi det virker befordrende på motivation og læring (fx Bundsgaard, Misfeldt & Hetmar, 2011, 2012; Blumenfeld, Kempler, Krajcik & Blumenfeld, 2006; Shaffer, 2006; Bundsgaard, 2005; Dewey, 1906). (Fougts, 2013, p. 120)*

HVAD GØR VI PÅ SPG?

- Personalet:
- Giv eksempler på scenarier, I har arbejdet med
- Drøft, hvad det giver at arbejde med scenarier

HVAD ER FAGLIGHED I VIRKELIGHEDEN?

- Den innovative projektopgave på SpG: To cases
- Scenariet: **Skab værdi**
- Produkt: **Et produkt, der skaber værdi**
- Krav:
 - o Dokumentation af problemet
 - o Argumentation for at produktet skaber værdi

HVAD ER FAGLIGHED I VIRKELIGHEDEN?

...OG HVORDAN GØR VI DET MENINGSFULDT
FOR BØRNENE

SCENARIET OG PRODUKTET

TO VEJE TIL PLANLÆGNING

- **FRA UNDERVISNINGSNIVEAUET: Hvad skal eleverne lære?**
- I hvilket scenarie gør man det?

- **FRA SCENARIENIVEAUET: Hvad skal eleverne lave?**
- Hvad kan eleverne lære af det?

TO VEJE TIL PLANLÆGNING

- **FRA UNDERVISNINGSNIVEAUET: Hvad skal eleverne lære? FRA FAGET**
- I hvilket scenarie gør man det?

- **FRA SCENARIENIVEAUET: Hvad skal eleverne lave?**
- Hvad kan eleverne lære af det?

TO VEJE TIL PLANLÆGNING

- **FRA UNDERVISNINGSNIVEAUET: Hvad skal eleverne lære? FRA FAGET**
- I hvilket scenarie gør man det?

- **FRA SCENARIENIVEAUET: Hvad skal eleverne lave? FRA SCENARIET**
- Hvad kan eleverne lære af det?

- NOGET TIL NOGEN FOR NOGET
- UDEN FACIT

TO VEJE TIL PLANLÆGNING

- Fra faget/UNDERVISNINGSNIVEAU
 - Mine elever skal lære ... →
 - I hvilken scenarie i verden uden for skolen ville det være meningsfuldt?
 - I hvilken scenarier anvendes den ønskede faglighed?
- Fra scenariet/SCENARIENIVEAU
 - Avis → Hvilken danskfaglighed kan vi finde i det?
 - Reklamebureau → Hvilken danskfaglighed kan vi finde i det?
 - Kommunikationsbureau → Hvilken danskfaglighed kan vi finde i det?
 - Butiksgade → Hvilken danskfaglighed kan vi finde i det?
 - Inspirationskatalog til udklædning → Hvilken danskfaglighed...

PRODUKTET

- Hvad skal eleverne producere?
 - Til hvem?
 - Hvorfor?
 - VÆRDI

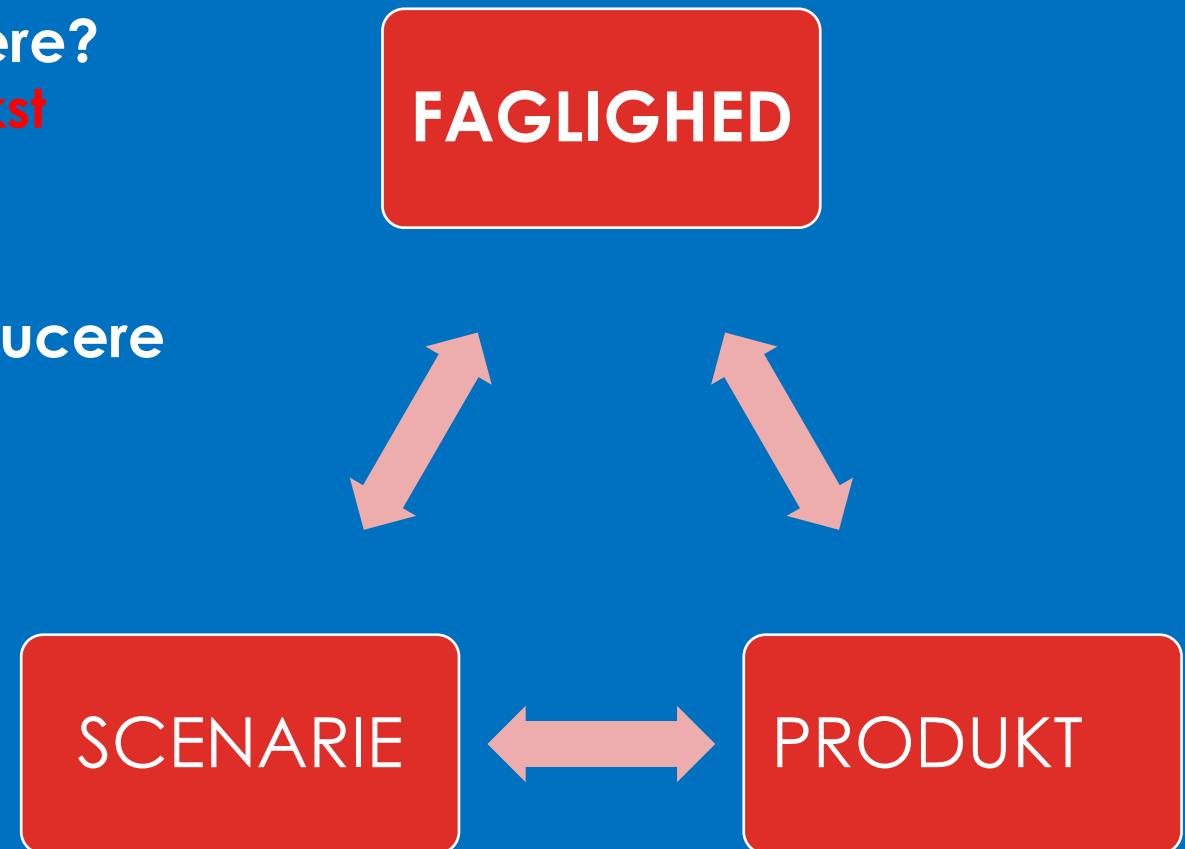
SCENARIO & ELEVERNES NÆRE LIVSVERDEN

- I hvilket scenarie ville produktet være meningsfuldt?
- Hvordan relaterer det til elevernes nære livsverden?

- NOGET til NOGET for NOGET
- INTET FACIT

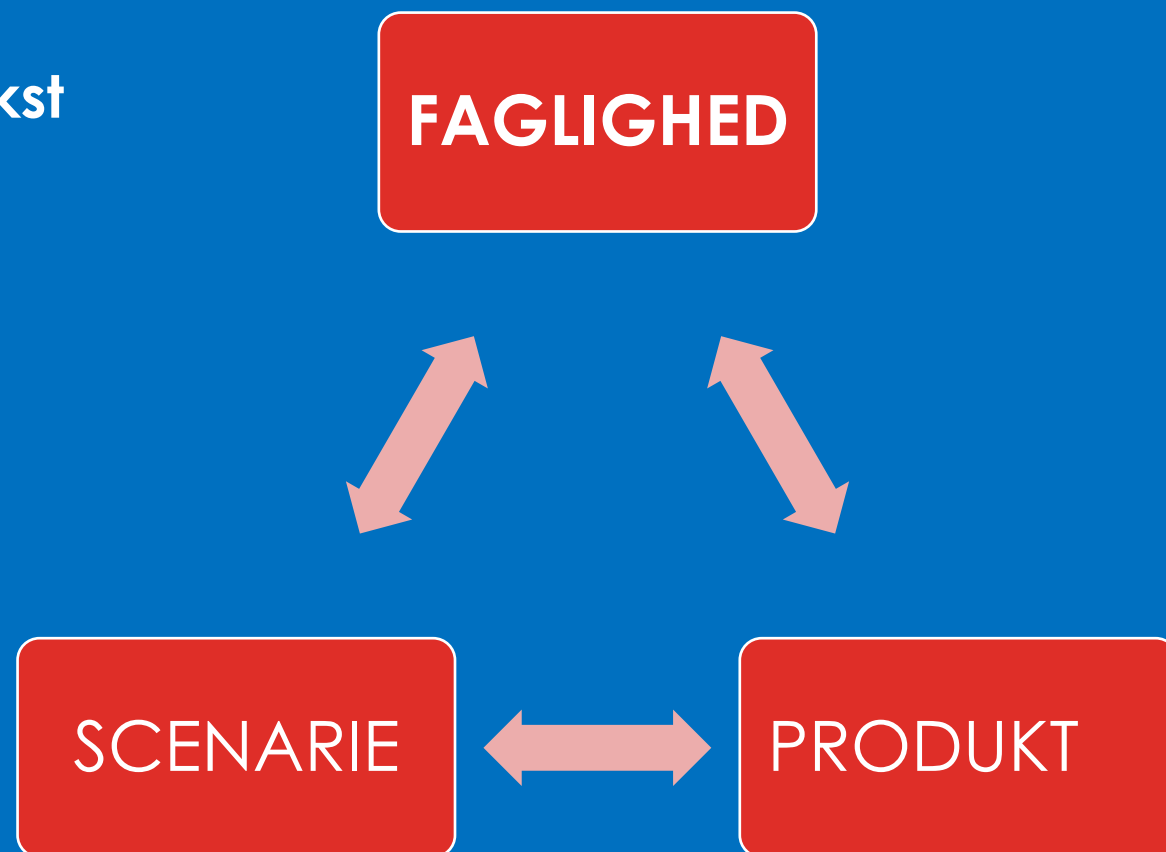
VÆLG ET SCENARIO OG ET PRODUKT

- **FAGLIGHED:** Hvad skal eleverne lære?
 - Jeg kan skrive en beskrivende tekst
 - Jeg kan formidle i tekst og billede
- **PRODUKT:** Hvad skal eleverne producere
- Til hvem og hvorfor
- **SCENARIO:**
- I hvilket scenarie gør man det
- NOGET TIL NOGEN FOR NOGET

VÆLG ET SCENARIO OG ET PRODUKT

- **FAGLIGHED:** Hvad skal eleverne lære?
 - Jeg kan skrive en beskrivende tekst
 - Jeg kan formidle i tekst og billede
- **PRODUKT:** Hvad skal eleverne producere
 - Hvilken tekst skal til skrive
 - Til hvem og hvorfor
- **SCENARIO:**
 - I hvilket scenarie gør man det
 - NOGET TIL NOGEN FOR NOGET

- **FAGLIGHED: Hvad skal eleverne lære?**
 - Jeg kan skrive en beskrivende tekst
 - Jeg kan formidle i tekst og billede

RUNDE 1: PRODUKT:

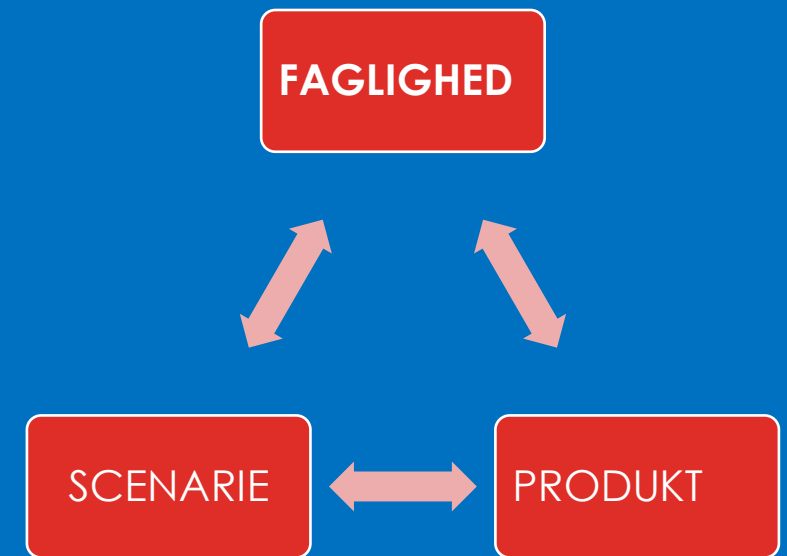
Brainstorm: Hvilke tekster kan det være?

RUNDE 2: SCENARIO

Brainstorm: Hvilke scenarier kan det være?

TAG GERNE AFSÆT i FORÆLDRES fag/

Profession/interesse/kontakter

- FAGLIGHED: HVAD SKAL ELEVERNE LÆRE?

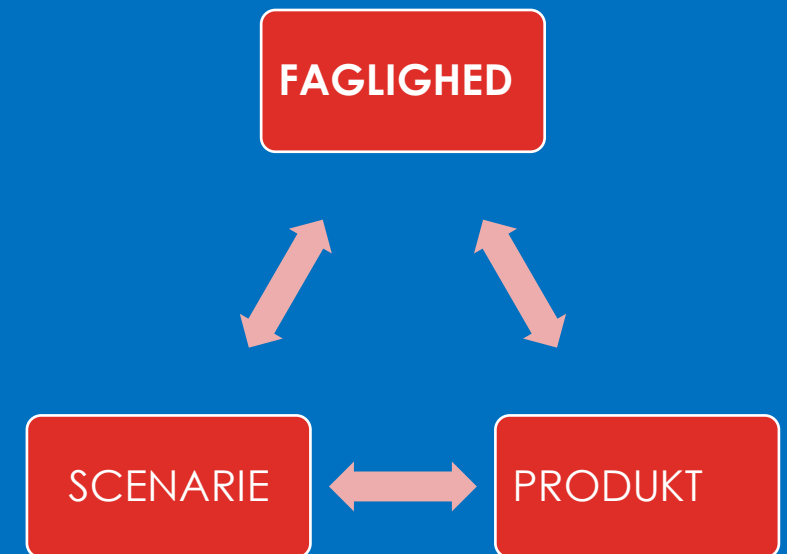
- Jeg kan skrive en beskrivende tekst
- Jeg kan formidle i tekst og billede

RUNDE 1: PRODUKT:

Brainstorm: Hvilke tekster kan det være?
5 min. Skriv på planche

RUNDE 2: SCENARIO

Brainstorm: Hvilke scenarier kan det være?
TAG GERNE AFSÆT i FORÆLDRES fag/
Profession/interesse/kontakter
5 min. Skriv på planche

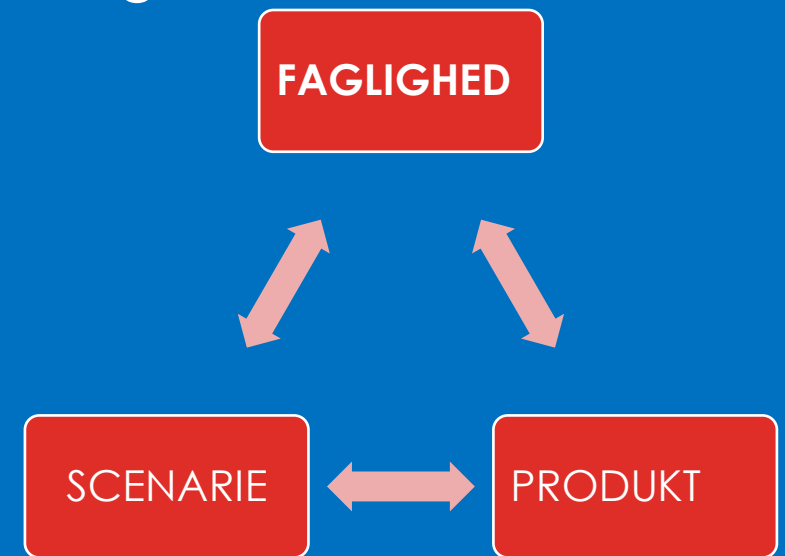
- FAGLIGHED: HVAD SKAL ELEVERNE LÆRE?

- Jeg kan skrive en beskrivende tekst
- Jeg kan formidle i tekst og billede

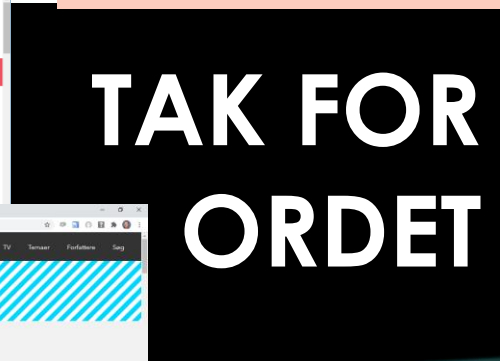
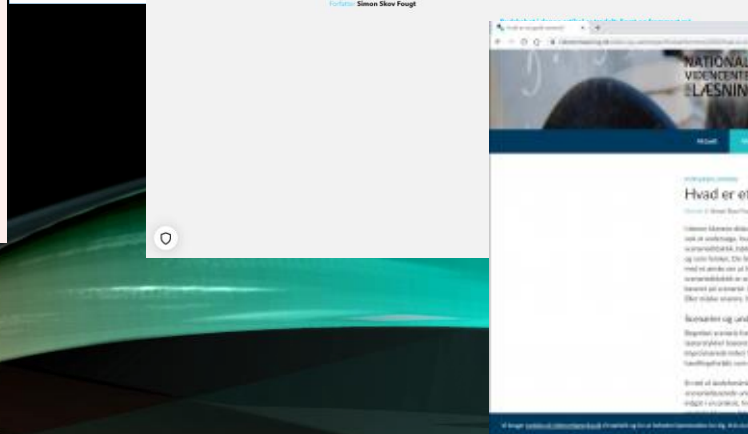
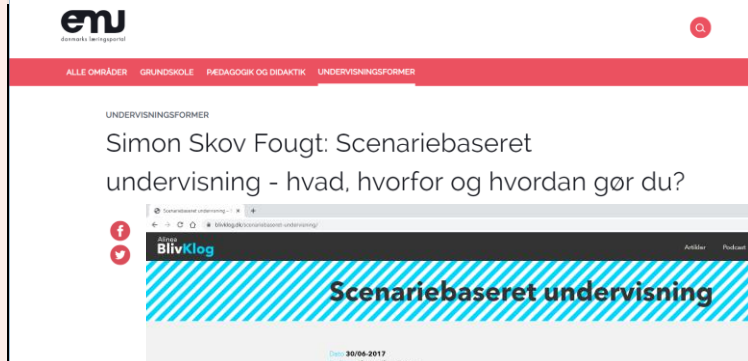
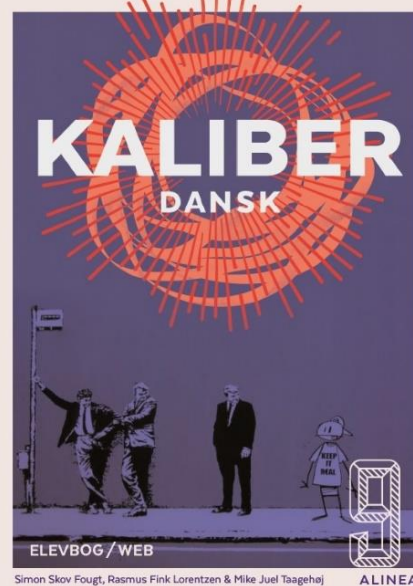
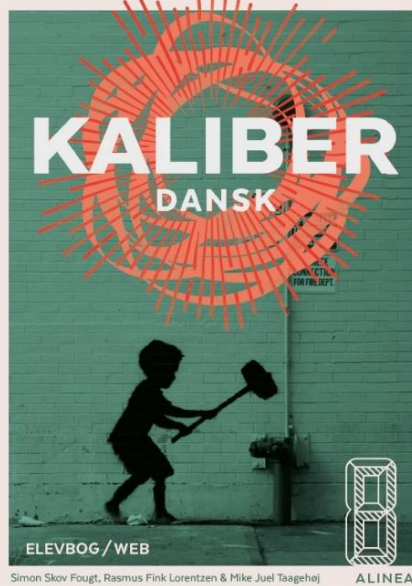
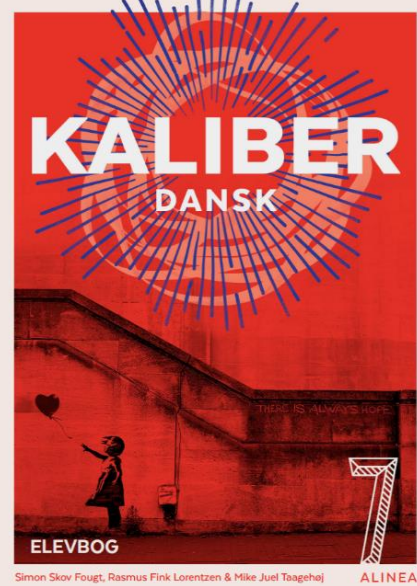
RUNDE 3: PRODUKT og SCENARIO

- Hvilket produkt vælger vi
- Hvilket scenarie 'passer til', så produktet bliver nødvendigt?
- Hvordan relaterer det til børnenes livsverden?

Skriv på Planche

SPØRGSMÅL ELLER KOMMENTARER?

• simon-skov-fougtdk

simon@fougtdk